

بررسی تاثیر مقادیر مختلف بذر و تلفیق کودهای شیمیایی و دامی بر عملکرد و اجزای عملکرد دانه و اسانس زیره سبز

امیر قلاوند، مجید مجیدیان، نسرین مجیدیان، هدیه شاه پسندزاده

گروه زراعت دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس و گروه باغبانی دانشگاه
تهران

در راستای اهداف کشاورزی پایدار، تولید ارگانیک گیاهان دارویی راه حل مناسبی
برای تولید گیاهان دارویی سالم می باشد. از طرفی، حفظ عناصر غذایی مهمترین جزء
کشاورزی ارگانیک می باشد. لذا عملیات کوددهی باید در جهت حفظ عناصر غذایی خاک
و گیاه در نظام تولیدی انجام گیرد. کود دامی یکی از منابع ارزشمند در مزارع ارگانیک

بوده که طی دوره گذر با تلفیق کودهای شیمیایی ضمن دستیابی به عملکرد بهتر، حفظ سلامت خاک و کل اکوسیستم به کمک آن مورد توجه قرار می گیرد. از آنجا که از علل مهم نوسانات عملکرد زیره سبز در ایران عدم کاربرد صحیح کود و مقادیر مناسب بذر می باشد با تلفیق کودهای شیمیایی و دامی و به کارگیری مقدار مناسب بذر می توان به محصولی پایدار با عملکرد بالا دست یافت. لذا این تحقیق جهت تعیین و بررسی تاثیر مقادیر مختلف بذر و تلفیق کودهای شیمیایی و دامی بر عملکرد دانه و اسانس زیره سبز انجام گرفت. آزمایش در زمستان و بهار سال های زراعی ۱۳۸۲-۱۳۸۳ و ۱۳۸۳-۱۳۸۴ در مرکز تحقیقات دانشگاه اجرا شد. طرح آزمایشی مورد مطالعه به صورت کرت های یک بار خرد شده در قالب بلوک های کامل تصادفی در زمینی به مساحت ۸۰۰ متر مربع با ۴ تکرار اجرا شد. در پلات های اصلی مقادیر بذر در ۴ سطح ۱۰ (۲۵۴ بوته در متر مربع)، ۱۴ (۳۰۱ بوته در متر مربع)، ۱۶ (۳۴۸ بوته در متر مربع) و ۲۰ (۴۱۰ بوته در متر مربع)، کیلوگرم در هر هکتار و سطوح مختلف کودی در ۶ سطح که ۳ سطح آن شیمیایی (۲۰ کیلوگرم نیتروژن + ۴۰ کیلوگرم فسفر، ۴۰ کیلوگرم نیتروژن + ۶۰ کیلوگرم فسفر، ۸۰ کیلوگرم فسفر و سه سطح تلفیقی (۱۰ کیلوگرم نیتروژن + ۲۰ کیلوگرم فسفر + ۱/۲ تن کود دامی، ۲۰ کیلوگرم نیتروژن + ۳۰ کیلوگرم فسفر + ۲/۴ تن کود دامی، ۳۰ کیلوگرم نیتروژن + ۴۰ کیلوگرم فسفر + ۲/۶ تن کود دامی) در کرت های فرعی قرار گرفتند. نتایج تحقیق نشان داد حداکثر عملکرد کمی و کیفی گیاه در به کارگیری ۲۰ کیلوگرم بذر در هکتار به دست آمد با افزایش تعداد بوته در واحد سطح و بالا رفتن تراکم پوشش کاملتر زمین و در نتیجه بهره گیری از عوامل محیطی، داشتن تعداد دانه در واحد سطح بیشتر باعث دستیابی به عملکرد دانه بالاتری شد. سطوح مختلف کود تلفیقی نسبت به شیمیایی باعث ایجاد عملکرد کیفی و کمی بالاتری شد. به طوری که در سطح تلفیقی ۱۰ کیلوگرم نیتروژن + ۲۰ کیلوگرم فسفر + ۱/۲ تن کود دامی و میزان بذر ۲۰ کیلوگرم در هکتار بالاترین عملکرد دانه به میزان بذر ۲۰ کیلوگرم در هکتار بالاترین درصد اسانس، در سطح تلفیقی ۱۰ کیلوگرم نیتروژن + ۲۰ کیلوگرم فسفر + ۱/۲ تن کود دامی و میزان بذر ۲۰ کیلوگرم در هکتار بالاترین عملکرد اسانس معادل ۱۵۵۹ کیلوگرم در هکتار حاصل گردید. لذا نتایج این تحقیق نشان داد که با کاهش کاربرد کودهای شیمیایی و جایگزینی کود دامی و کاربرد آنها به صورت تلفیقی ضمن کاهش آلودگی محیط نقش موثری در افزایش درآمد تولید کنندگان دارد که در راستای اهداف

پنجمین کنگره علوم باغبانی ایران - شهریور ماه ۱۳۸۶ - دانشگاه شیراز

کشاورزی پایدار می باشد.